

TÓTPÁL JUDIT

DLA ÉRTEKEZÉS
TÉZISEK

RÉTEGZŐDÉSEK

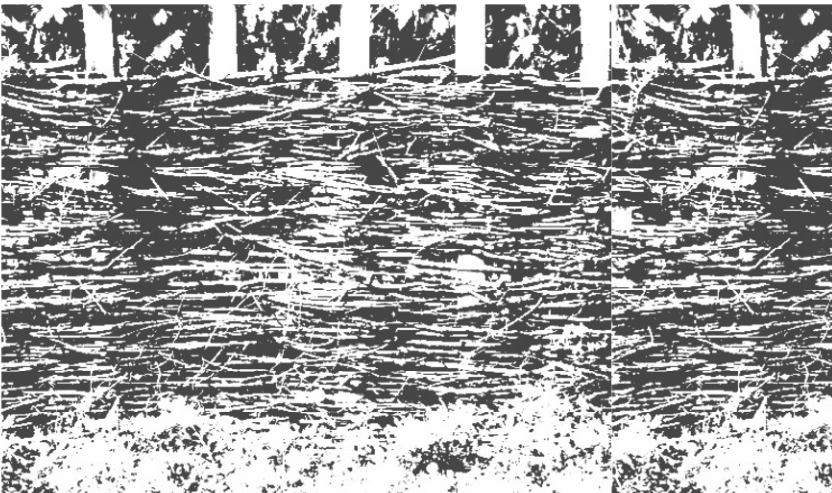
Az építészeti alkotások bővítésként való értelmezése

Mestermű:

CSALÁDI HÁZ

Biatorbágy, Rákóczi u. 14.

BME Urbanisztika Tanszék
2007

RÉTEGZŐDÉSEK

Az építészeti feladatok bővítésként való értelmezése

ELŐZMÉNYEK

Az Urbanisztika Tanszéken folyó komplex és diplomatervezés megújítása Pálffy Sándorhoz kötődik. A "környezetből eredeztetett épülettervezés" oktatási programja a környezet adottságaira, problémáira érzékenyen reagáló építészek nevelését, oktatását tűzte ki célul. Ebben a munkában 1999 óta veszek részt.

1994 óta építész tervezőként, 1999-től vezető tervezőként dolgozom, s javarészt a szó legszorosabb értelmében vett épületbővítési feladatokra szóltak a megbízásaim.

CÉL, MÓDSZER

A DLA dolgozat célja építészeti alapállásom tudományos igényű bemutatása. A vállaltan szubjektív indíttatású dolgozat mások számára is megfontolandó tézisei az építészeti feladatok egy lehetséges megközelítési módját, viszonyulási pontokat, kapaszkodókat tárnak fel.

A személyes élményeimre alapozott tematika lényege az, hogy a tézisekhez az adott témakörhöz tartozó gondolatok rendszerezésén, épületelemzéseken, építészeti teóriák bemutatásán keresztül jutok el.

A dolgozatban részletesebben bemutatott építészeti példák kiválasztásánál tudatosan válogattam a saját munkáim és kortárs magyar alkotások közül.

Az érzelmi, szellemi, morális kérdések vizsgálatához pedig nemzetközi hírű mestereket választottam, ezzel is a kérdés egyetemességét szeretném hangsúlyozni.

AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE

BEVEZETÉS

kulturális helyzetelemzés kapcsán erkölcsi, filozófiai indíttatású megfigyeléseket fogalmazok meg.

3 ÉLMÉNY

című első fejezetben három élményemet mutatom be, melyek erősen hatottak építészeti gondolkodásomra:

1 KÁLLÍTÁS 1+1=1 Additions d'Architecture, Párizs, 1996

1 KÖNYV Nádas Péter: Évkönyv

1 KIRÁNDULÁS Mesteriskola svájci tanulmányút

Ezekből kiindulva rendszerezem az egyes tézisek alapjául szolgáló gondolataimat, ismereteimet.

TÉZISEK

című második fejezetben az élményekből kiinduló gondolatokat témakörökbe rendeztem, a funkcionális, formai, szellemi integráció módjait, lehetőségeit keresem:

IDŐTÁLLÓSÁG ÉS LÉPTÉK

tárgy (Tótpál/Nagy: Lakásátalakítás, Budapest II Szalag u.)

épület (Tótpál: Családi ház, Biatorbágy Ferenc u.)

szövet (Tótpál/Csontos/Losonczi: Német Közösségi Ház, Budakeszi)

léptékű példákon keresztül.

RÉGI ÉS ÚJ VISZONYA

extenzió (Bach: Családi ház, Szendehely)

deriváció (Klobusovszki: Téglamúzeum, Veszprém)

transzformáció (Álmosdi/Csendes: Mozi, Szolnok)

konformáció (Tótpál/Garay/Osváth: Margitsziget, kolostorrom)

kapcsolattípusokon keresztül

RÉSZ ÉS EGÉSZ

John Pawson

José Antonio Coderch

Sverre Fehn

Walter Pichler

vallomásai, alkotásai segítségével.

A témakörök tárgyalása egy-egy tézis, összegző megállapítás megfogalmazásával végződik.

MESTERMŰ

című harmadik fejezet a mestermű:

CSALÁDI HÁZ Biatorbágy, Rákóczi u. 14.

részletes elemzését és bemutatását és elemzését tartalmazza.

BEFEJEZÉS

látszólag lazán kapcsolódik a dolgozat többi részéhez. Valójában e saját készítésű vesszőkerítés leírása egyfajta összegzés; az építészetről való tudásom összegzése.

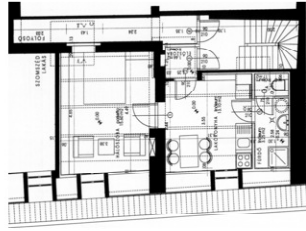
"... részei vagyunk egy kimondhatatlan Egésznek akkor is, ha az nem látszik, mert elfeledtük."
(Balassa Péter)

Az építészeti feladatok bővítésként való értelmezése a folytonosság tényének felismerését jelenti.

A nyilvánvalóan létező szellemi és fizikai környezet mint már meglévő réteg, jelen van mindig, minden építészeti feladatban. Az új réteg üzenete, a már meglévőkkel kapcsolatos állásfoglalástól függetlenül, ráakódik az előzőkre. Nem tehet mást. Az egyes rétegek jelentéstartalmai, mint a mondatok, kerek történetté állhatnak össze, vagy széteső dadogás lehet belőlük. Hogy mi fog történni, az rajtunk, építészeken (is) áll.

A múlt tisztelete és a jövő iránt érzett felelősség építészeti megnyilvánulása alkotói-emberi alapállást tükröz.

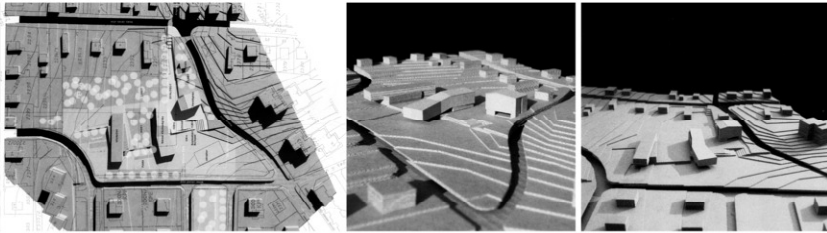
Véleményem szerint a normális alapálláshoz hozzátartozik, hogy az élet és a mű, erkölcs és intellektus elválaszthatatlanok egymástól. Az építészeti gyakorlatban is fontos, a tervezés tanításakor pedig elengedhetetlen a tudatosság, valamilyen építészeti alapállás felmutatása. A *gondolat - szó - tett* hármasságára törekszem, arra, hogy az egyetemi konzultációkon képviselt idea, valamint a tervek, házak, amiket készítek, összecsengjenek.

LAKÁSÁTALAKÍTÁS Budapest II. Szalag u. engedélyezési terv alaprajz 1996

CSALÁDI HÁZ ÁTALAKÍTÁSA Biatorbágy, Ferenc u. vázlatterv homlokzatok 2007

NÉMET KÖZÖSSÉGI HÁZ Budakeszi országos tervpályázat helyszínrajz és modell fotók 2001

Az építészeti tájban megfigyelhető változások: a pusztulás (meglévő réteg avulása) és a születés (új réteg létrehozása). A két folyamat nincs feltétlen kapcsolatban egymással. Mindkét változás, változtatás gyakorisága léptékfüggő. Általában a TÁRGY léptékű elemek változnak a leggyakrabban, az ÉPÜLET léptékű elemek ennél ritkábban. A legidőtállóbb elemek a SZÖVET léptékű kategóriába tartoznak.

A folyamatos változás következtében az épületek többszörösen befejezett alkotásoknak tekinthetők.

1. TÉZIS

Az építészeti tér egyes rétegei léptéküktől függő gyakorisággal cserélődnek. A lépték ilyen értelemben az építészeti alkotás (mint az épített környezet rétege) időtállóságát, érvényességi idejét is előrevetíti.

Az új és régi rétegek szellemi-fizikai kontaktusban állnak egymással. E kapcsolat, új és régi egymásra kifejtett hatása, jelentéseik módosulása, közös üzenetük értelmezése mentén lehetséges.

EXTENZIÓ

A bővítmény kiemeli a meglévő és az új rész közti minimális különbségeket. A részek saját szabályaik szerint szerkesztettek, a viszonyt bizonyos különállás jellemzi. Az új elem ugyanakkor a régít megértve, arra támaszkodva olyan helyzetet hoz létre, amely érdekesebb, gazdagabb, mint az eredeti volt.

DERIVÁCIÓ

Az új a meglévő épületből származtatja magát, viszonylagos függetlenséggel ugyan, de az eredeti felvetésekre figyelve alakítja ki saját válaszait. Szoros, tiszteletteljes kapcsolatot ápol a régivel, elismerve ötletei forrásaként. Az új helyzetben a részek közötti hierarchia csúcán a meglévő áll.

TRANSZFORMÁCIÓ

Az új elem a meglévő jelentésén, ha nem is változtat, de újrafogalmazza azt.

KONFORMÁCIÓ

Az új elem "irány és szögtartó" leképezése a réginek. Szellemi síkon megszakítás nélkül képződő réteg.

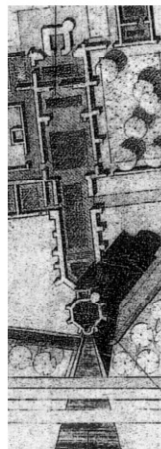
EXTENZIÓ
Bach
CSALÁDI HÁZ

DERIVÁCIÓ
Klobusovszki
TEGULÁRIUM

TRANSZFORMÁCIÓ
Álmosdi, Csendes
TISZA(P)ART
MOZI

KONFORMÁCIÓ
Tótpál, Garay, Osváth
MARGITSZIGET

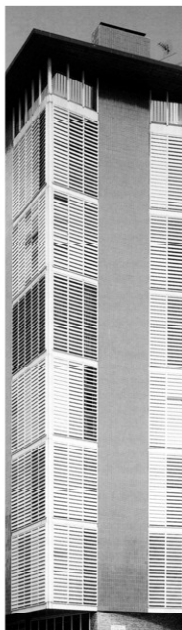
2. TÉZIS

Az építészeti alkotások többnyire bonyolult, sokszorosán összetett téri és szellemi viszonyait nehezen lehet kategóriákba sorolni. Kibújnak a tudományos igényű rendezés hálójából. A hangsúlyok megragadása azonban lehetséges, sőt szükséges az új, általunk tervezett réteg tudatos integrációjának szempontjából.

Ludwig Wittgenstein szerint a rossz építészet minden csábításnak enged, a jó pedig ellenáll. Létezik a kísértésnek ellenálló, erősen személyes, erős hatású kisugárzás, valamifajta belső erő. Egy saját történet, személyes meggyőződésből, élményekből táplálkozó autentikus jelen-valóság. Az alkotó személyiség (tehetség) jelenléte folytán a lényeges és lényegtelen dolgok közötti különbségtétel, a már létező összefüggések rendszerébe történő illeszkedés mélyebb értelmet nyer. Ez a kapcsolat nem a többi részhez való viszonyról, hanem az Egészhez való kapcsolódásról szól.

J. Pawson
Ciszterci Rendház
Novy Dvur (Csehország)

J.A. Coderch
Lakóépület
La Barceloneta
Barcelona (Spanyolország)

S.Fehn
Hedmark Múzeum
Hamar (Norvégia)

W. Pichler
Ház
a kovácsműhely mellett
Eggenal (Ausztria)

3. TÉZIS

Az építészeti alkotás az Egész részeként nemcsak az egyes részekkel mint egyes rétegekkel áll kapcsolatban. Az Egészhez mint a részek, rétegek összességéhez (közösségéhez) való kapcsolódás szellemi, érzelmi, erkölcsi szinten valósul meg.

Mestermű:

CSALÁDI HÁZ

Biatorbágy, Rákóczi u. 14.

tervezés: 1998 - építészet: Tótpál Judit (80%), Nagy Iván (20%) -
belsőépítészet: Tótpál Judit - statika: Nagy András - gépészet:
Horváth György - elektromos: Tótpál Zoltán - kert: Tótpál Judit, Páll
Attila - kivitelezés: 1998-2000 házilag

Biatorbágy biai részének egyik legrégebbi utcájában található az épület. Az egykori településmag szövege a XVIII. századi állapotot őrzi. A telekstruktúra és az épületállomány folyamatosan változik. A komfort nélküli, többször átalakított épületből saját magunk számára terveztünk otthont. Célunk volt, hogy felhasználjunk minden még felhasználhatót. A kőfalak kivételével az öreg házat szétszedtük, a darabokat átválogattuk, megtisztogattuk, újra összeraktuk, kiegészítettük, átalakítottuk. Egyszóval: TRANSZFORMÁLTUK. A régít folytatva egy új történetbe kezdtünk.

4. TÉZIS

Az építészet nem tudomány vagy művészet, hanem az élet része, az élet kiterjesztése.

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

1989-1994 BME Építészmérnöki Kar
1996-1999 ÉME Mesteriskola XIV. ciklus
1996-1999 BME Építészmérnöki Kar Mesterképzés
2000-2004 BME Urbanisztika Tanszék, tanársegéd
2004- BME Urbanisztika Tanszék, adjunktus

EREDMÉNYES TERVPÁLYÁZATOK

- 1993 TANYA (országos tervpályázat) - Garay Andorral és Szekeres Istvánnal - 1.díj
VERÁNKA üdülőtelep (kari tervpályázat) - Fúke Andrással és Tavaszi Tamással konzulens: Balázs Mihály - 1. díj
- 1994 BUDAPEST MARGITSZIGET DOMONKOS APÁCAKOLOSTOR EGYÜTTESÉNEK ÉS KÖRNYEZETÉNEK ÉPÍTÉSZETI KIALAKÍTÁSA (országos) - Garay Andorral és Osváth Gáborral rangsorolás nélkül díjazott
ÓVODA, PERBÁL (országos) - Csorba Bernadettel, Hild Györggyel, Mohai Zsuzsával és Nagy Attilával - 2. díj
GALOPP (kari) - Garay Andorral és Osváth Gáborral - 3. díj
- 1995 KOSSUTH TÉR, DEBRECEN (országos) - Hild Györggyel, Nagy Ivánnal és Tavaszi Tamással - megvétel
- 1996 NYUGDÍJJASHÁZ, SOPRON (országos) - Hild Györggyel, Nagy Ivánnal és Roth Jánossal - 2. díj
GARZONHÁZ, SOPRON (országos) - Nagy Ivánnal, Roth Jánossal és Tavaszi Tamással - 2. díj
VÁROSHÁZA, HÉVÍZ (mesteriskolás tervpályázat) - Bruckner Csillával és Roth Jánossal - 3. díj
- 1997 EURÓPAHÁZ ÉS TÉGLAMÚZEUM, VESZPRÉM (országos) - Nagy Ivánnal, Roth Jánossal és Tavaszi Tamással - 2. díj
TELEPÜLÉSKÖZPONT, BRENNBERGBÁNYA (mesteriskolás) - Nagy Tamással - 2. díj
AZ ÚJ NEMZETI SZÍNHÁZ KÖZTERÜLETRE KERÜLŐ OSZLOPAI (mesteriskolás) - megvétel
- 1998 BAROSS SZOBOR ELHELYEZÉSE (mesterképzős) - Hönich Richárdal - 2. díj
- 2000 HAJÓÁLLOMÁS, BALATONFÜRED (országos) - Kapitány Józseffel és Félix Zsoltal - 2. díj
- 2001 NÉMET KÖZÖSSÉGI HÁZ, BUDAKESZI (országos) - Csontos Aladárral és Losonczy Áronnal - 2. díj

FONTOSABB MEGVALÓSULT MUNKÁK

- 1995 CSALÁDI HÁZ BŐVÍTÉSE, Budapest XII Gaál J. u.
ARANYDIÓ butik, Budapest VIII Rákóczi út - Hild Györggyel
- 1996 LAKÁSÁTALAKÍTÁS, Budapest Szalag u. - Nagy Ivánnal
- 1998 CSALÁDI HÁZ Biatorbágy
- 2000 CSALÁDI HÁZ Biatorbágy
- 2001 22 LAKÁSOS TÁRSASHÁZ Budapest VIII Dankó u. - Félix Zsolttal
- 2002 CSALÁDI HÁZ, Budapest XII Feketerigó u. - Nagy Ivánnal
- 2005 CSALÁDI HÁZ, Biatorbágy

KIÁLLÍTÁSOK

- 1994 Budapest, Városháza
Budapest Margitsziget középkori domonkos apácakolostor
együttesének és környezetének építészeti kialakítása c.
országos pályázat kiállítása
- 1997 Veszprém, Városháza
Európaház és Téglamúzeum c. országos pályázat kiállítása
- 1998 Budapest, Városháza
Cella Trichora c. mesteriskolás pályázat kiállítása
- 2000 BME K.épület Aula - DLA hallgatók kiállítása
- 2001 Keszthely, Festetich-kastély
Mesteriskolások képes levelezőlap kiállítása

PUBLIKÁCIÓK

- 1998 Építész és megbízó - Architectura Hungariae I./1.
(www.arch.et.bme.hu/kortars.html)
- 2005 Új lakóegyüttes a Giudeccán (lektor: Mátrai Péter) - Alaprajz 2005/9
Új lakóegyüttes a Giudeccán (lektor: Mátrai Péter)
angol nyelven - www.epiteszforum.hu
- 2007 A biatorbágyi Faluház Nagyterme - Alaprajz 2007/3

Minden évben koratavasszal, amikor nagynéném a gyümölcsfákat, s szüleim a szőlőt metszik, ez a kerítés új fonatréteggel gyarapszik. Magassága mégsem nő. Először tömörítem a meglévő rétegeket, az alsó, korhadt vesszők helyébe a fölöttük lévő csúsznak, a friss, hajlékony ágakat (szilva, alma, körte, barack), néha szőlővesszőt is, a kerítés tetejére fonom.

Fontos, hogy a vesszők frissek, hajlékonyak legyenek, tehát a kerítésfonás értelemszerűen csak metszéskor végezhető tevékenység. Ez az időbeli kényszer a megvalósulás garanciája.

A vesszők színe fajtánként más: a szilva bordó, a körte sárgászöld, az alma hamvaszöld, az őszibarack pedig rózsaszín. Célszerű a pirtliket (kötegeket) egymás után bontva, egyszerre egy fajtával dolgozni. A fonás mintáján színek szerint lehet kísérletezni. Áganként vagy két-három ágat összefogva a fonás tovább variálható. Az a jó, hogy minden évben más és mégis ugyanaz a kerítés.

Aztán mire a kert kizöldül, a kerítés előtt virágzó josta illata, vagy túloldalt a málna édes íze már sokkal fontosabb, mint tavaszi büszkeségem a vesszőfonat.

